

DOSAR Nr. CEC-10APr/12

ÎN FAȚA COMISIEI ELECTORALE CENTRALE
A REPUBLICII MOLDOVA

REFERINȚA

reprezentantului candidatului la funcția de Președinte al Republicii Moldova,
desemnat de Partidul Politic „Partidul Acțiune și Solidaritate”,
doamna Maia SANDU

Av. Eduard DIGORE

REFERITOARE LA

CONTESTAȚIA nr. CEC-10APr/12 din 01.11.2024 a candidatului la funcția
de Președinte al Republicii Moldova, desemnat de Partidul Politic „Partidul
Socialiștilor din Republica Moldova”, domnul Alexandr Stoianoglo

029 15:59

REPUBLICA MOLDOVA
COMISIA ELECTORALĂ CENTRALĂ
Intrare Nr. CEC- 10 AP2 / 12/12
din 02 noiembrie 2024

1

Chișinău, 02.11.2024

Stimată doamnă Președintă,

Subsemnatul, Eduard Digore, în calitate de reprezentant al candidatului la funcția de Președinte al Republicii Moldova, desemnat de Partidul Politic „Partidul Acțiune și Solidaritate”, doamna Maia SANDU, înaintez prezenta **Referință** la contestația candidatului la funcția de Președinte al Republicii Moldova, desemnat de Partidul Politic „Partidul Socialiștilor din Republica Moldova” domnul Alexandr Stoianoglo, prin care **S O L I C I T** Comisiei Electorale Centrale să dispună:

In primis,

- 1. Expedierea Contestației nr. CEC-10APr/12 din 01.11.2024 a candidatului la funcția de Președinte al Republicii Moldova, desemnat de Partidul Politic „Partidul Socialiștilor din Republica Moldova” domnul Alexandr Stoianoglo, conform competenței;**
- 2. Declararea contestației nr. CEC-10APr/12 din 01.11.2024 a candidatului la funcția de Președinte al Republicii Moldova, desemnat de Partidul Politic „Partidul Socialiștilor din Republica Moldova” domnul Alexandr Stoianoglo, ca fiind inadmisibilă (în temeiul art. 93 și 98 alin. (4) din Codul electoral al Republicii Moldova nr. 325/2022).**

In secundis,

- 3. Respingerea contestației nr. CEC-10APr/12 din 01.11.2024 a candidatului la funcția de Președinte al Republicii Moldova, desemnat de Partidul Politic „Partidul Socialiștilor din Republica Moldova” domnul Alexandr Stoianoglo, ca fiind neîntemeiată.**

I. INADMISIBILITATEA CONTESTAȚIEI

1. Candidatul la funcția de Președinte al Republicii Moldova, desemnat de Partidul Politic „Partidul Socialiștilor din Republica Moldova”, domnul Alexandr Stoianoglo a depus în data de 26 octombrie 2024 o contestație pe marginea acțiunilor concurentului electoral Partidul

Politic „Partidul Acțiune și Solidaritate” și a candidatului la funcția de Președinte al Republicii Moldova, dna Maia Sandu.

2. În continuare, contestatarul susține că, „în ziua de 01 noiembrie 2024 în incinta mai multor blocuri de locuit din mun. Bălți au fost depistate pliante comandate de Partidul Politic „Partidul Acțiune și Solidaritate” cu informație ce vizează candidatul la funcția de Președinte al Republicii Moldova dl Alexandr Stoianoglo. În susținerea poziției sale, Petentul **nu prezintă probe de distribuire** a cărorva materiale de publicitate electorală în circumstanțele descrise.

3. Petentul invocă că Pliantul ar conține următoarele informații:

„Pe banii lui Șor Stoianoglo a furat voturile lui Renato Usatîi. Astăzi Usatîi putea fi în al doilea tur. Simpatizanții lui Usatîi au fost furați!

Stoianoglo nu va conduce cu țara — după el vor sta Dodon, Platon, Șor, Filat, Caramalac. Dacă Stoianoglo fa vi președinte, Dodon va încerca să scape de Usatîi. Renato Usatîi — oponentul principal a lui Dodon.

În 2014 Plahotniuc și Dodon au convenit și nu au admis Partidul Nostru la alegeri parlamentare. Iar în 2016 au schimbat Constituția în așa fel ca să încurce lui Usatîi să participe la alegeri prezidențiale.

În 2024 bandiții care stau în spatele lui Stoianoglo, au amenințat pe Usatîi cu răfuială, cu scopul de al determina să părăsească cursa electorală.

Socialiștii au atacat murdar pe Usatîi și doresc să distrugă Partidul Nostru ” – citat închis.

Greșelile gramaticale din textul citat aparțin Petentului, fiind preluate mot à mot.

4. Asupra conținutului textului Pliantul contestat, atragem atenția că acesta este redat în Contestație în limba română, iar pliantul anexă este în limba rusă. Ar rezulta că Petentul, de proprie mână, a efectuat traducerea textului pliantului contestat. Sub aspect juridic, acest text nu poate fi luat în considerare, deoarece proba Petentului, ce constituie anexă la Contestație, deoarece Petentul n-are calitatea de traducător, iar traducerea din limba rusă în română n-a fost realizată de către un traducător autorizat, ceea ce contravine legislației în vigoare. La o primă analiză, noi ridicăm mari semne de întrebare asupra calității traducerii, ori aceasta nu corespunde unor reguli elementare ale gramaticii limbii române.

5. În opinia contestatarului „conținutul materialului de agitație este unul fals, instigă la ură și provoacă panică în societate, ceea ce potrivit prevederilor Codului electoral și a Legii cu privire la publicitate nr.62/2022 - interzice a fi utilizat în calitate de material electoral” – citat închis.

I. LIPSA COMPETENȚEI COMISIEI. EXPEDIEREA CONTESTAȚIEI CONFORM COMPETENȚEI

6. Potrivit dispozițiilor **art. 97 alin. (1) Cod Electoral nr. 325/2022**, La depunerea contestației se va ține cont de competența autorităților publice în materie de examinare a contestațiilor, de tipul scrutinului, de pretinsele încălcări și locul unde acestea au fost săvârșite, precum și de cerințele care se înaintează. Conform prevederilor **alin.(3)** al aceluiași articol, „În

cazul în care examinarea nu ține de competența organului respectiv, contestația și materialele anexate la ea urmează a fi transmise spre examinare conform competenței imediat, dar nu mai târziu de 2 zile de la data recepționării, cu excepția situației prevăzute la art.93 alin.(2) lit.g) și art.99“.

7. Potrivit dispozițiilor Regulamentului privind procedura de examinare a contestațiilor în perioada electorală aprobat prin hotărârea CEC 1128/2023

Pct.11. Imediat după înregistrarea contestației, președintele organului electoral desemnează, din rândul membrilor acestuia, membrul raportor.

Pct.12. Membrul raportor verifică dacă, la depunerea contestației, a fost respectată competența autorităților publice în materie de examinare a contestației, prevăzută la art. 97 din Codul electoral nr. 325/2002.

Pct.14. **Dacă examinarea nu ține de competența organului electoral, contestația și materialele anexate se transmit, inclusiv în format electronic, spre examinare conform competenței**, imediat, dar nu mai târziu de 2 zile de la data recepționării, cu excepția situației prevăzute la art. 93 alin. (2) lit. g) și art. 99 din Codul electoral nr. 325/2022. Concomitent, organul electoral informează contestatarul despre transmiterea contestației autorității competente să examineze contestația.

8. Potrivit dispozițiilor art. 400 (1) Cod Contravențional, Contravențiile prevăzute la art.47, art.48¹ alin.(7), art.49, 50, 52, 52¹, 54, ... se constată și se examinează de către poliție.

9. Reieșind din faptul că Petentul prin Contestația ridică probleme de drept legate de „Producerea, distribuirea, furnizarea și/sau difuzarea materialelor publicitare de agitație electorală care nu întrunesc condițiile Legii nr.62/2022 cu privire la publicitate și ale Codului electoral nr.325/2022“, iar aceste acțiuni se constată și se examinează de către Poliție, Comisia, în conformitate cu dispozițiile art. 97 alin.(3) Cod Electoral urmează să expedieze Contestația și materialele anexate spre examinare conform competenței.

II. INADMISIBILITATEA CONTESTAȚIEI

10. Potrivit dispozițiilor art. 93 alin. (1) Cod electoral nr. 325/2022, „Organele electorale verifică din oficiu dacă sunt întrunite condițiile pentru admisibilitatea contestației. Dacă este inadmisibilă, contestația se declară ca atare prin hotărâre a organului electoral”.

11. În continuare, conform prevederilor art. 93 alin. (2) din Codul electoral nr. 325/2022, se enumeră cazurile cele mai frecvente (în special) pentru care contestația se declară inadmisibilă, însă nefiind o listă exhaustivă a acestora, respectiv, pot fi completate și cu alte cazuri stabilite de același capitol XIII din cod.

12. Prin urmare, având în vedere argumentele formulate și solicitările înaintate de Petent, care în mare parte insistă asupra constatării caracterului fals și defăimător al conținutului materialului electoral contestat, reținem că **această competență nu aparține organelor electorale**. Astfel, este absolut judicios că legislația electorală a stabilit în mod expres procedura judiciară aplicabilă în cazul acțiunilor (contestațiilor) prin care se invocă încălcarea drepturilor *la libera exprimare, precum și cele care vizează garantarea echilibrului între asigurarea dreptului la libera exprimare, apărarea onoarei și demnității, reputației profesionale și vieții private și de familie, înaintate în perioada electorală*.

13. Potrivit dispozițiilor **art. 14 alin. (1) al Legii nr. 64 din 23.04.2010 cu privire la libertatea de exprimare** "*Cauzele cu privire la defăimare se examinează în procedură contencioasă conform prevederilor prezentului capitol și ale Codului de procedură civilă*".

14. În aceste condiții, relevăm că potrivit **art. 98 alin. (4) din Codul electoral nr. 325/2022** „*Acțiunile ce țin de garantarea exercitării dreptului la libera exprimare, precum și a unui echilibru între asigurarea dreptului la libera exprimare, apărarea onoarei și demnității, reputației profesionale și vieții private și de familie, înaintate în perioada electorală se examinează de instanța de drept comun conform Legii nr. 64/2010 cu privire la libertatea de exprimare, în termenele prevăzute la art. 100.*”

15. În contextul celor precizate, ținem să accentuăm faptul că Comisia Electorală Centrală **nu poate să își depășească competențele** și să examineze contestații care nu intră în competența sa directă, în cazul de față ale instanței de drept comun.

16. Cu referire la determinarea competenței în examinarea contestațiilor, relevante aspectului sesizat sunt prevederile **art. 53 din Codul administrativ nr. 116/2018**, potrivit cărora competența reprezintă totalitatea atribuțiilor acordate autorităților publice sau persoanelor din cadrul acestora prin lege sau alte acte normative. Competența se stabilește la momentul inițierii procedurii administrative. La fel, **art. 57 alin. (1) al aceluiași cod** prevede că activitatea administrativă se realizează numai de autoritatea publică competentă și în limitele competenței legale.

17. În aceste condiții, se impune sublinierea faptului că examinarea cauzelor care vizează presupusele încălcări ale *dreptului la libera exprimare, apărarea onoarei și demnității, reputației profesionale și vieții private și de familie*, ar trebui să facă obiectul unei acțiuni judiciare separate, adresată instanței de drept comun.

18. Drept urmare, considerăm că atribuțiile Comisiei se limitează strict la supravegherea procesului electoral și la garantarea respectării regulilor stabilite prin legislația electorală. Așadar, contestația formulată nu poate fi admisă spre examinare în această formă și urmează a fi declarată inadmisibilă din punct de vedere procedural și legal.

19. Astfel după cum reiese din dispozițiile **art. 101 alin. (2) lit. a) Cod electoral nr. 325/2022**, organul electoral, după examinarea contestației, este în drept să o declare inadmisibilă.

20. Potrivit dispozițiilor **pct. 15 din Regulamentul privind procedura de examinare a contestațiilor în perioada electorală (HCEC nr.1128/2023)** „Membrul raportor verifică dacă

contestația întrunește condițiile de admisibilitate prevăzute de art. 93 din Codul electoral nr. 325/2022. În cazurile prevăzute de art. 93 alin. (2) din Codul electoral nr. 325/2022, contestația se declară inadmisibilă prin hotărâre a organului electoral ...”.

21. În consecință, potrivit art. 93, art. 98 alin. (4) și art. 101 alin. (2) lit. a) din Codul electoral nr. 325/2022, în cazul în care Comisia va reține spre examinare Contestația, fără să o expedieze după competență, contestația urmează a fi declarată inadmisibilă, prin adoptarea unei hotărâri de către Comisie.

III. FONDUL CONTESTAȚIEI

22. În cazul în care Comisia va considera că sunt întrunite condițiile de admisibilitate a Contestației, după verificarea amănunțită a argumentelor enunțate *supra*, cât și celor verificate *ex officio*, cerem Comisiei, la examinarea fondului Contestației, să ia în considerare următoarele circumstanțe de fapt și de drept:

23. Petentul indică asupra faptului că „conținutul materialului de agitație este unul fals, instigă la ură și provoacă panică în societate, ceea ce potrivit prevederilor Codului electoral și a Legii cu privire la publicitate nr.62/2022 - interzice a fi utilizat în calitate de material electoral”, invocând prevederile art. art. 70 alin. (4) din Codul electoral nr. 325/2022 și art. 7 alin. (1), (2) și (3) din Legea cu privire la publicitate nr.62/2022

24. Contestatarul solicită următoarele:

- a declara ca fiind admisibilă prezenta contestație și a o examina în ședință publică;
- a constata conținutul materialul tipărit (pliant) comandat de concurentul electoral PAS conform contului nr. 32680 din 31.10.2024. Tiraj: 30.000 ex. Tipărit la tipografia Simbol N.P.” SRL ca fiind fals și contrar cerințelor de la art. 70 alin. (4) Cod electoral și art. 7 alin. (1), (2) și (3) din Legea nr. 62/2022;
- a interzice concurentul electoral PAS răspândirea în continuarea a materialul tipărit (pliant) comandat de concurentul electoral PAS conform contului nr. 32680 din 31.10.2024. Tiraj: 30.000 ex. Tipărit la tipografia Simbol N.P.” SRL precum și unui material similar tipărit în baza altei comenză;
- a remite către Ministerul Afacerilor Interne materialele acumulate și constatările în vederea examinării sub aspectul existenței componenței contravenției stabilite de Codul contravențional la art. 52 alin. (3).

25. Negăm cu desăvârșire acuzațiile ridicate în contestație și solicităm respingerea contestației ca fiind nefondată.

26. Astfel după cum reiese din dispozițiile **art. 101 alin. (2) lit. c) Cod electoral nr. 325/2022**, organul electoral, după examinarea contestației, este în drept să adopte următoarele soluții: **c) să respingă contestația ca fiind neîntemeiată.**

27. *A priori*, negăm că ar exista vreo încălcare a prevederilor legale în materie electorală în activitatea dnei Maia SANDU în calitate de candidat la funcția de Președinte al Republicii Moldova.

28. Pe de altă parte, așa cum s-a menționat *supra*, organelor electorale le revine competența de a examina contestațiile privind modalitatea de pregătire și/sau plasare a publicității electorale, inclusiv privind conținutul acestor materiale publicitare, în limitele și condițiile stabilite de Codul electoral nr. 325/2022. Respectiv, aceste limite și condiții sunt stabilite în mod expres de prevederile **art. 70 din Codul electoral nr. 325/2022**, care vizează în particular momentul începerii campaniei electorale, existența specificațiilor privind transparența materialelor de publicitate electorală, interdicția utilizării imaginilor ce reprezintă culte religioase sau părți componente ale acestora, persoane oficiale străine, instituții de stat sau autorități publice de peste hotare, organizații internaționale, precum și atributele partidelor politice declarate neconstituționale, etc..

29. Prin urmare, în condițiile în care se solicită verificarea conținutului materialului publicitar electoral contestat prin prisma „caracterului fals”, reiterăm că această poziție depășește limitele controlului de conținut și formă al materialelor electorale efectuat în cadrul procedurii administrative electorale.

30. Astfel după cum reiese din dispozițiile **art. 92 alin. (2) Cod electoral nr. 325/2022**, „Contestația va conține următoarele elemente obligatorii: ... c) descrierea faptelor invocate ca presupuse încălcări, **în particular drepturile vătămăte**, cu excepția contestațiilor depuse în condițiile art.91 alin.(1) lit.d) și alin.(6), **indicarea temeiului juridic**, după caz, enumerarea și anexarea probelor ce confirmă faptele invocate, precum și cerințele contestatarului” (evidențierea ne aparține).

31. Conform prevederilor **art. 96. alin. (1) și (2) Cod electoral nr. 325/2022** (Sarcina probațiunii), „Fiecare contestatar probează faptele pe care își întemeiază pretențiile formulate și este responsabil de veridicitatea și calitatea probelor prezentate”.

32. Reieșind din faptul că sarcina argumentării, încadrării juridice și probării faptelor invocate în susținerea Contestației este a Contestatarului, noi considerăm că pretențiile prin care se solicită constatarea *conținutului materialul tipărit (pliant) comandat de concurentul electoral PAS conform contului nr. 32680 din 31.10.2024. Tiraj: 30.000 ex. Tipărit la tipografia Simbol N.P.” SRL ca fiind fals și contrar cerințelor de la art. 70 alin. (4) Cod electoral și art. 7 alin. (1), (2) și (3) din Legea nr. 62/2022 sunt neargumentate și neprobate, purtând caracter declarativ - de simplă alegație subiectivă, parvenită de la un subiect interesat în procesul electoral.*

33. *În primul rând*, Petentul nu prezintă nici-o probă că aceste pliante au fost distribuite și au ajuns la alegători. Or, declarațiile petentului, precum că „în ziua de 01 noiembrie 2024 în incinta mai multor blocuri de locuit din mun. Bălți au fost depistate pliante comandate de Partidul Politic „Partidul Acțiune și Solidaritate” nu sunt susținute de careva suport probator, iar Comisia urmează să le declare ca fiind simple alegații unilaterale ale petentului, nefiind probate.

34. *În al doilea rând*, Petentul nu explică în contestație, *in concreto*, care din informațiile prezentate în Pliantul contestat sunt adevărate și care sunt false. Iar dacă susține că toate

informațiile prezentate ar fi false, atunci petentul urmează să prezinte Comisiei și Contestatului care este adevărul sau informația adevărată, cu suport probator, astfel încât, conform principiului contradictorialității, să se poată pune pe balanță *falsul și adevărul*. De aceea, susținerea Petentului că informația ar fi falsă, rămâne pur declarativă, neprobată și urmează a fi apreciată critic de Comisie.

35. Dacă e să le luăm pe rând, atunci contestatarul trebuie să ne spună - cu care din informațiile contestate nu este de acord:

- *că în primul tur de scrutin n-au fost comis fraude electorale și că au existat acte de corupere electorală, inclusiv în favoarea dlui Stoianoglo?* Sursele Poliției și investigațiile jurnalistice ale ZDG au constatat contrariul.
- *Că exista șansa ca candidatul Partidul Nostru să fi trecut în turul II al alegerilor dacă nu existau fraudele și coirupele alegătorilor?* Da, în opinia autorului exista șansa, iar Petentul n-a probat contrariul;
- *Că dl Stoianoglo este susținut de persoane ca Dodon, Platon, Șor, Filat ș.a.? este informație publică prin care aceste persoane și-au expus susținerea în mod public.*
- *Că În 2024 anumite persoane l-au amenințat pe Usatii cu răfuială, cu scopul de al determina să părăsească cursa electorală Socialiștii au atacat murdar pe Usatii și doresc să distrugă Partidul Nostru?* Este informație publică prezentată de însăși dl Usatii.

36. În al treilea rând, capătul Contestației privind constatarea faptului că materialul contestat ar fi ar *contrar cerințelor de la art. 70 alin. (4) Cod electoral și art. 7 alin. (1), (2) și (3) din Legea nr. 62/2022*, îl considerăm a fi neîntemeiat și neprobat, urmând a fi respins ca atare.

37. În această parte, Petentul invocă că materialului de agitație ar „instiga la ură și ar provoacă panică în societate”. Petentul nu explică, sub aspect juridic cum informațiile conținute în materialul contestat ar instiga la ură și ar provoca panică în societate. La fel, Petentul nu explică în contestație care sunt **Formele de exprimare** și care sunt eventualele **criterii** folosite din informațiile contestate care instigă la ură sau provoacă panică în societate. (a se vedea Recomandarea CM/Rec. (2022) 16, Comitetul de Miniștri al Consiliului Europei).

38. Totodată, trebuie să invederăm faptul, că Codul contravențional, care are drept scop apărarea drepturilor și libertăților legitime ale persoanei, apărarea proprietății, ordinii publice, a altor valori ocrotite de lege, soluționarea cauzelor contravenționale, precum și prevenirea săvârșirii de noi contravenții, interzice și sancționează utilizarea discursului de ură și/sau instigare la discriminare de către competitorii electorali (art. 52, alin. (3) Cod Contravențional. Or, potrivit **art. 400 (1) Cod Contravențional**, **Contravențiile prevăzute la 52 Cod Contravențional, se constată și se examinează de către poliție.**

39. Oricum, din punctul nostru de vedere, în materialul contestat, **lipsește nemijlocit fapta** de instigare la ură și consecința de provocare a panicii în societate.

40. Din punctul nostru de vedere, informațiile conținute în materialul electoral contestat sunt în limita libertății de exprimare. Libertatea de exprimare se aplică nu numai informațiilor sau ideilor care sunt primite favorabil sau considerate inofensive sau indiferente, ci și celor care

ofensează, șochează sau tulbură statul sau orice sector al populației. Evident că orice scrutin electoral se desfășoară în *condiții de competitivitate* între principalii actori ai procesului electoral – concurenții electorali. Astfel, că efectuarea campaniei electorale de către candidații în alegeri presupune atât evidențierea calităților și abilităților forte proprii ale acestora, cât și aducerea criticii vizavi de activitățile desfășurate de contracandidați.

41. Potrivit dispozițiilor **art. 32 alin. (1) și (2) din Constituția Republicii Moldova**, oricărui cetățean îi este garantată libertatea gândirii, a opiniei, precum și libertatea exprimării în public prin cuvânt, imagine sau prin alt mijloc posibil, iar libertatea exprimării nu poate prejudicia onoarea, demnitatea sau dreptul altei persoane la viziune proprie.

42. Libertatea de opinie este definită drept libertatea fiecărei persoane de a adopta, în orice domeniu, atitudinea intelectuală aleasă de ea, fie că este vorba de o atitudine interioară, de gânduri proprii sau de luare de poziție în public. Cu alte cuvinte, **este libertatea persoanei de a gândi și a spune ceea ce consideră că este adevărat.**

43. Potrivit **art. 3 al Legii nr. 64 din 23.04.2010** cu privire la libertatea de exprimare : (1) Orice persoană are dreptul la libertatea de exprimare. Acest drept cuprinde libertatea de a căuta, de a primi și de a comunica fapte și idei.(2) Libertatea de exprimare protejează atât conținutul, cât și forma informației exprimate, inclusiv a informației care ofensează, șochează sau deranjează.(3) Exercițarea libertății de exprimare poate fi supusă unor restrângeri prevăzute de lege, necesare într-o societate democratică pentru securitatea națională, integritatea teritorială sau siguranța publică, pentru a apăra ordinea și a preveni infracțiunile, pentru a proteja sănătatea și morala, reputația sau drepturile altora, pentru a împiedica divulgarea de informații confidențiale sau pentru a garanta autoritatea și imparțialitatea puterii judecătorești.(4) Restriângerea libertății de exprimare se admite doar pentru protejarea unui interes legitim prevăzut la alin.(3) și doar în cazul în care restrângerea este proporțională cu situația care a determinat-o, respectându-se echilibrul just dintre interesul protejat și libertatea de exprimare, precum și libertatea publicului de a fi informat.

44. Potrivit **art. 10 din Convenție – Libertatea de exprimare** „1. Orice persoană are dreptul la libertatea de exprimare. Acest drept cuprinde libertatea de opinie și libertatea de a primi sau de a comunica informații ori idei fără amestecul autorităților publice și fără a ține seama de frontiere. Prezentul articol nu împiedică statele să supună societățile de radiodifuziune, de cinematografie sau de televiziune unui regim de autorizare”.

45. Astfel, **Articolul 10 din CEDO** garantează oricărei persoane dreptul la libertate de exprimare. Acest drept include libertatea de opinie și libertatea de a primi sau a comunica informații ori idei fără amestecul autorităților publice și fără a ține seama de frontiere. Exercițarea acestor libertăți ce comportă îndatoriri și responsabilități poate fi supusă unor formalități, condiții, restrângeri sau sancțiuni prevăzute de lege care, într-o societate democratică, constituie măsuri necesare pentru securitatea națională, integritatea teritorială sau siguranța publică, apărarea ordinii și prevenirea infracțiunilor, protecția sănătății, a moralei, a reputației sau a drepturilor altora, pentru a împiedica divulgarea informațiilor confidențiale sau pentru a garanta autoritatea și imparțialitatea puterii judecătorești.

46. În interpretarea pe care a dat-o art. 10 din Convenție, Curtea a declarat că „libertatea de exprimare constituie unul dintre fundamentele unei societăți democratice, una dintre condițiile esențiale pentru progresul său și dezvoltarea fiecărei persoane” (*Handyside împotriva Regatului Unit*, pct. 49).

47. CtEDO a subliniat în repetate rânduri importanța acestui articol, care este valabilă nu doar pentru „informații” sau „idei” primite favorabil sau considerate inofensive ori indiferente, ci și pentru cele care rănesc, șochează sau îngrijorează; asta necesită pluralismul, toleranța și deschiderea, fără de care nu există „societate democratică” (*Observer și Guardian împotriva Regatului Unit*, pct. 59).

48. Mai mult ca atât, criticile aduse unui candidat la cea mai înaltă funcție în stat, contribuie la o dezbatere de interes general.

49. În această privință, potrivit practicii sale constante, Curtea a statuat că art. 10 § 2 din Convenție lasă prea puțin loc pentru restrângeri ale libertății de exprimare în domeniul discursului politic sau al chestiunilor de interes general (*Castells împotriva Spaniei*, pct. 43; *Wingrove împotriva Regatului Unit*, pct. 58). În opinia Curții, se referă la un *interes general* chestiunile care afectează publicul într-o asemenea măsură încât acesta poate să se intereseze în mod legitim de așa ceva, care îi stârnesc atenția sau îl preocupă în mod semnificativ, în special pentru că acestea privesc bunăstarea cetățenilor sau viața comunității. Acest lucru este valabil și pentru chestiuni care pot să genereze o mare controversă, care privesc o temă socială importantă sau care se referă la o problemă despre care publicul ar avea un interes să fie informat [*Satakunnan Markkinapörssi Oy și Satamedia Oy împotriva Finlandei (MC)*, pct. 171].

50. CtEDO a recunoscut un astfel de interes, de exemplu în cazul în care publicația se referă la comunicarea de informații privind starea de sănătate a unui candidat la instanța supremă a statului (*Éditions Plon împotriva Franței*, pct. 44);

51. Art. 10 din Convenție protejează nu numai conținutul informațiilor și ideilor, ci și forma în care acestea sunt exprimate, a se vedea cauza (*Nikula vs Finlanda, 2002*).

52. Jurisprudența CtEDO, face referire la faptul că, sintagma „judecată de valoare fără substrat factologic suficient” mai este numită și „opinii excesive”. În acest sens, judecățile de valoare pot fi prețioase, fără valoare sau negative, întemeiate sau neîntemeiate, convingătoare sau discutabile, progresiste sau reacționare, etc. **Acestea nu pot fi dezmințite prin hotărârea instanței de judecată, ele pot fi doar dezbătute prin polemică, prin replică, etc.**

53. Este de menționat că, determinând distincția clară între informații, denumite fapte, și opinii, denumite judecăți de valoare, Curtea Europeană pentru Drepturile Omului a remarcat că existența faptelor poate fi demonstrată, în timp ce adevărul judecăților de valoare nu este susceptibil de a fi dovedit.

54. In cauza *Busuioc c. Moldovei*, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a statuat la pct. 61 din hotărâre că, „În practica sa, Curtea a făcut distincție între declarațiile de fapt și judecățile de valoare. Existența faptelor poate fi demonstrată, în timp ce adevărul judecăților de valoare nu este susceptibil probațiunii. Cerința de a dovedi adevărul unei judecăți de valoare este imposibil de îndeplinit și încalcă însăși libertatea de opinie, care este o parte fundamentală a dreptului

garantat de articolul 10 (a se vedea *Jerusalem v. Austria*, nr. 26958/95, § 42, ECHR 2001-II). Totuși, chiar atunci când o declarație constituie o judecată de valoare, proporționalitatea unei ingerințe poate depinde de faptul dacă există un substrat factologic suficient pentru declarația contestată, deoarece chiar și o judecată de valoare fără nici un substrat factologic care s-o susțină poate fi excesivă (a se vedea *De Haes and Gijssels v. Belgium*, citată mai sus, § 47, *Oberschlick v. Austria* (nr. 2), hotărâre din 1 iulie 1997, *Reports of Judgments and Decisions 1997-IV*, p. 1276, § 33)”.

55. Sub rezerva limitărilor prevăzute de **art. 10 CEDO**, conținutul oricărui mesaj adresat publicului trebuie să fie liber. Or, o societate democratică nu poate exista decât în măsura în care se bazează pe pluralism și pe o diversitate de idei.

56. În consecință, contestația urmează a fi respinsă, pe fond, ca fiind neîntemeiată.

În concluzie, în lumina celor expuse, solicităm transmiterea contestației și materialului anexat conform competenței sau declararea inadmisibilității Contestației, iar în cazul în care Comisia va considera că sunt îndeplinite condițiile de admisibilitate, atunci să respingă Contestația ca fiind neîntemeiată.

Eduard DIGORE,

Reprezentantul candidatului la funcția de Președinte al Republicii Moldova, desemnat de Partidul Politic „Partidul Acțiune și Solidaritate”, doamna Maia SANDU

_____
(semnătura)

